

**Cyfoeth
Naturiol**
Cymru
**Natural
Resources**
Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Rhaglen Diwygio Mynediad

Papur Bwriad y Polisi: Grŵp Arbenigol 1

Newidiadau i Dir Mynediad Agored Cefn Gwlad
a Hawliau Tramwy (CRoW)

Cyflwyniad

Mae Llywodraeth Cymru yn datblygu opsiynau i ddarparu mynediad ehangach at gefn gwlad, at ddibenion hamdden.

Mae'r papur yn amlinellu nodau cyffredinol Grŵp Arbenigol 1 o ran datblygu argymhellion ar gyfer newidiadau deddfwriaethol ac eraill yn y dyfodol sy'n ymwneud â mynediad i dir agored.

Y Cefndir

Yn 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ar Reoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy (SMNR). Roedd yn cynnwys diwygiadau arfaethedig yn ymwneud â mynediad i gefn gwlad.

Roedd dull y Llywodraeth o weithredu cynigion Mynediad SMNR, yn dweud:

- Bod ein Polisi Adnoddau Naturiol yn dangos bod atebion sy'n seiliedig ar natur yn gallu gwella iechyd corfforol a meddyliol. Dyna pam ein bod yn ymrwymedig, fel Llywodraeth, i gynyddu mynediad i gefn gwlad a mwynhad pobl ohono er mwyn iddynt elwa ar y manteision iechyd a llesiant sy'n gallu deillio o fod yn yr awyr agored.
- Bod cefn gwlad hygyrch yn cefnogi ein hymdrechion i hybu Cymru fel cyrchfan twristiaeth.

Ar 4 Ebrill 2019, cyhoeddodd y Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol Ddatganiad Ysgrifenedig yn nodi ymateb y Llywodraeth i gynigion mynediad ym Mhennod 4. Yn y datganiad hwn, nodwyd saith cynnig yr oedd angen eu hystyried yn fanylach o ran y ffordd y dylid bwrw ymlaen â nhw.

Roedd y Dirprwy Weinidog wedi ymrwymo i sefydlu Grŵp Cynghori ar Ddiwygio Mynediad (ARAG) a fyddai'n cynnwys Grŵp Llywio a thri Grŵp Arbenigol i ystyried y cynigion hyn ymhellach ac i gyflwyno argymhellion ynghylch sut y dylid eu gweithredu.

Bwriad Polisi'r Rhaglen Diwygio Mynediad (ARP)

Bwriad polisi cyffredinol y rhaglen ddiwygio yw gwella mynediad i hamdden awyr agored gan ddefnyddio'r rhwydwaith hawliau tramwy a thir mynediad agored i gefnogi polisiâu Llywodraeth Cymru mewn meysydd megis iechyd y cyhoedd a thwristiaeth. Bwriad y diwygiadau yw rhoi mwy o fynediad i'r awyr agored ar gyfer amrywiaeth eang o weithgareddau, ac i wella'r prosesau sydd ynghlwm ar hyn o bryd wrth weinyddu a rheoli hawliau tramwy a thir mynediad.

Rôl ARAG yw ystyried yn fanwl sut y dylid gweithredu'r newidiadau mwy sylweddol i hawliau mynediad a gwella'r ffordd y caiff mynediad cyhoeddus ei gofnodi, ei gynllunio a'i newid.

Bwriad Polisi ar gyfer Grŵp Arbenigol 1

Cylch gwaith Grŵp Arbenigol 1 yw ystyried yn fanwl y dulliau posibl o gyflawni bwriad y diwygiadau isod, fel y'u datblygwyd o gynnig 11 ac 13 yn dilyn yr ymgynghoriad ar SMNR. Bwriad cyffredinol y polisi ar gyfer Grŵp Arbenigol 1 yw:

Cynyddu'r amrywiaeth o weithgareddau a ganiateir ar dir mynediad CRoW (gan gynnwys cyrff dŵr sydd wedi'u mapio dan CRoW) a chreu tir mynediad newydd mewn ardaloedd arfordirol.

Mae'r gwaith wedi'i rannu'n ddau lif gwaith:

Diwygiad 1A - Gweithgareddau Newydd ar Dir Mynediad CRoW

Lleihau'r cyfyngiadau ar weithgareddau hamdden difodur a ganiateir ar dir mynediad agored. Mae hynny'n cynnwys y canlynol:

- Seiclo
- Marchogaeth
- Barcuta a pharagleidio;

ac ar gyrff o ddŵr mewndirol (ac eithrio cronfeydd dŵr) o fewn tir mynediad agored, neu ynddynt:

- Cychod difodur
- Ymdrochi / nofio

Diwygiad 1B - Mynediad Arfordirol

Ehangu tir mynediad CRoW i'r arfordir, clogwyni arfordirol a'r blaendraeth. Mae ystyriaeth i'w rhoi i rinweddau cynnwys Llwybr Arfordir Cymru yn rhan o ddiffiniad newydd CRoW o dir mynediad arfordirol.

Bwriad y diwygiadau hyn yw cefnogi nodau'r Rhaglen Diwygio Mynediad a bydd yn gosod y sylfeini ar gyfer y canlynol:-

- Sicrhau defnydd hamddenol o gyrff dŵr mewndirol (ac eithrio cronfeydd dŵr) o fewn tir mynediad agored
- Cynyddu'r amrywiaeth o weithgareddau hamdden a ganiateir ar dir mynediad agored (gan gadw cyfyngiadau ar rai gweithgareddau (gweler isod))
- Ehangu mynediad i'r arfordir, clogwyni arfordirol a'r blaendraeth, hwyluso teithiau hamdden ymlaen parhaus ar hyd arfordir Cymru i gyd

Nid bwriad y diwygiadau yw codi holl gyfyngiadau Atodlen 2. Rhagwelir y bydd y cyfyngiadau a ganlyn yn Atodlen 2 yn cael eu cadw:-

- Cyfyngiadau ar gemau a gwersylla wedi'u trefnu
- Cyfyngiadau ar hwyluso ac ymdrochi mewn neu ar gyrff dŵr sydd wedi'u creu gan ddyn

Bydd y Grŵp Arbenigol yn ystyried goblygiadau a phroblemau gweithredu'r diwygiadau uchod, yn nodi'r rhwystrau rhag cyflenwi ac yn cyflwyno opsiynau o ran sut i oresgyn y rhwystrau hynny.

Themâu trawsbynciol

Yn ei waith, dylai'r Grŵp Arbenigol ystyried, cyn belled ag y gallai, y goblygiadau mewn perthynas â materion allweddol eraill gan gynnwys o ran mynediad cyfartal i'r cyhoedd, sicrhau hamdden cyfrifol, statws gweithgareddau hamdden masnachol a rôl fforymau mynediad lleol o fewn cyd-destun y diwygiadau hyn. Hefyd, dylai ystyried y cysylltiadau â diwygiadau eraill sy'n cael eu hystyried o fewn y Rhaglen Diwygio Mynediad ehangach a ffrydiau gwaith eraill Llywodraeth Cymru, megis Diwygio Rheoli Tir.

Yr hyn y gellir ei gyflawni a'r amserlen

Bydd y Grŵp Arbenigol yn cael y dasg o greu'r allbynnau canlynol a byddant yn cael eu drafftio gan ysgrifenyddiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru yn dilyn pob cyfarfod y Grŵp Arbenigol:-

1. Papur diffinio problemau - Mawrth 2020
2. Papur opsiynau diwygio - Ebrill 2020
3. Adroddiad dadansoddi opsiynau diwygio - Gorffennaf 2020
4. Argymhelliad o'r opsiynau a ffefrir - Tachwedd 2020

Mae manylion y dogfennau uchod a'r prosesau cyfryngol i'w gweld yn y Ddogfen Cychwyn Prosiect.

Egwyddorion Ymgysylltu

Wrth weithio tuag at yr allbynnau hyn, mae disgwyl i aelodau'r Grŵp Arbenigol ymgysylltu'n adeiladol yn unol â'r ymddygiadau a nodir yng Nghylch Gorchwyl y Grŵp Arbenigol.

Dylai'r grŵp ystyried opsiynau gwahanol yn drwyadl ac yn deg gan barchu safbwyntiau a buddiannau gwahanol ar yr un pryd. Bydd yr opsiynau hyn yn cael eu profi yn unol â'r meini prawf a ddefnyddir gan y Rhaglen Diwygio Mynediad fel yr amlinellir yn y Cylch Gorchwyl:

- a. Graddau mynediad
- b. Ansawdd mynediad
- c. Parhad
- d. Eglurder a Sicrwydd
- e. Cost
- f. Monitro a Gorfodi
- g. Tegwch o ran mynediad
- h. Mwy o effeithlonrwydd a thryloywder

Dylid adolygu a blaenoriaethu opsiynau yn ôl teilyngdod gan ystyried eu heffaith ar bob sector.